

TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ

TURKISH LIBRARIANSHIP

Cilt 17 Sayı 3 Eylül 2003

Okuyucu Mektupları

Letters

Milli Kütüphane'nin Artıları ve Eksileri

Selçuk ÇIKLA*

2003'ün Temmuz sonu ile Ağustos başında iki hafta kadar Millî Kütüphane'de çalıştım. Bu, Millî Kütüphane'ye üçüncü gelişimdi.. Millî Kütüphane çalışanlarının gülyüzlülüğü ve okuyucu-araştırmacılar için ellerinden gelen kolaylıkları azami ölçüde gösterdikleri bir gerçek. Bu olumlu yönleri için kendilerine bizzat sunduğum iyi niyet dileklerimi bir kez de buradan iletmeliyim. Ancak...

«Ancak»la başlayan çoğu cümlemin eleştiri içerikli olacağı malumunuzdur. Tabii ki eleştiriler olumsuz durumların olumsuzluklarını gidermek için yapılıp çoğunlukla. Bu noktada Millî Kütüphane'deki hizmetin daha iyi bir hâle gelmesi için benim de bazı eleştiri ve önerilerim olacak.

1. Bilindiği gibi Millî Kütüphane Türkiye'nin en büyük kütüphanesidir. Kuruluş ve çalışma amaçları arasında Türkiye'de mevcut elyazması veya basma, bütün yayınları bulundurmak ve okurların-araştırmacıların hizmetine sunmak vardır. Zaten ben de birçok araştırmacı gibi aradığım bütün eserleri ve süreli yayınları bulurum umuduyla Millî Kütüphane'ye geliyorum. Fakat maalesef bu sefer de noksanları tamamlamak için İstanbul'a gitmek zorunda kalacağım.

Millî Kütüphane'nin bugüne kadar ne yapıp edip, ister kitap ister süreli yayın olsun, bütün noksanlarını çoktan tamamlamış olması gerekirdi. Çünkü insanlar buraya her aradığını bulmak için geliyor.

2. Eski harfli kitap ve süreli yayınlarda olduğu gibi, yeni harfli kitap ve süreli yayınlarda da birçok noksanlar var Millî Kütüphane'de. Üstelik eski harfli bazı kitaplar kataloglarda yer aldığı halde hâlâ bilgisayar ortamına aktarılmamış. Eğer, bilgisayarda arama yaptığım halde bulamadığım, bu yüzden de form doldurarak istekte bulunmadığım bazı kitaplar için, bir de kataloglara bakayım, demeseydim bu kitaplara ulaşamayacaktım.

3. Millî Kütüphane'deki sisteme göre önce bilgisayardan aradığınız eseri buluyorsunuz ve form doldurarak istekte bulunuyorsunuz. O nedenle hemen hiç

* Selçuk Çıkla, Türkçe öğretmeni ve doktora öğrencisidir.

kimse kataloglara bakmıyor, herkes ilk iş olarak bilgisayarda arama yapıyor, aradığı eserin bilgisayar kayıtlarında olmadığını gördüğünde de kataloglar nasıl olsa kayıtlıdır diyerek, kataloglara bakma gereği duymuyor. Kısacası bu konuda iki önemli noksanın giderilmesi gerekiyor:

a. Millî Kütüphane elinde olmayan bütün kitap ve süreli yayın eksiklerini en kısa zamanda tamamlamalıdır.

b. Eski harfli basma eserler kataloglarında yer aldığı halde bilgisayarda görünmeyen eserler en kısa zamanda bilgisayara işlenmelidir.

4. Mikrofilm incelemelerinde Süreli Yayınlar Salonu'nda bulunan dört makineden ikisi benim çalıştığım günlerde bozuktu. İkisi de dolu olduğunda çalışacak makine bulmanız çok zor (İbni Sina Salonu'ndaki makinelerin de durumu Süreli Yayınlar Salonu'ndakilerden farklı değil). Anlatıldığına göre bundan dört-beş sene önce durum içler acısıymış! Özellikle incelemenizden sonra fotokopisini çektiğiniz sayfaların fotokopisi için gittiğiniz Mikrofilm Bölümü'ndeki iki makinede sık sık arızalar yaşanmış. Gerçi Mikrofilm Bölümü'nde fotokopi çekiminde ben sorun yaşamadım, ama mevcut iki makinenin birinin bile bozulmasının, hele hele şehir dışından gelenlerin sayısının çok olduğu dönemlerde bir hayli sıkıntı oluşturacağı kesin.

5. Millî Kütüphane'de ulaşmak istediğiniz eserin kodunu yıl, harf ve numara olarak forma dolduruyor, formdaki gerekli diğer yerleri de yazdıktan sonra isteğinizi belirli zamanlarda görevlilere veriyorsunuz. Kitapların gelişi bazen bir saat buluyor. Söz gelişi saat 9.00'da yaptığınız istek, 10.00'da, 13.00'te yaptığınız istek ise 14.00'te size ulaşıyor. Bu sürenin kısaltılması, söz gelişi yarım saate indirilmesi çok iyi olur. Süreli yayınlarda mikrofilm istekleri çabuk cevaplandırılıyor, ancak mikrofilm dışındaki gazete ve dergi isteklerinde eserlerin geliş süresi uzuyor.

6. Millî Kütüphane'de her yıl yaz aylarında revizyon yapılıyor. Bu yıl 7 Temmuz-17 Ağustos arasındaydı revizyon. 40 gün... Revizyon döneminde Millî Kütüphane'deki eserlerin sayımı-kontrolü yapılıyor. Bu dönemde yeni harfli eserlerden bir günde en fazla üç adet isteyebiliyorsunuz. Bir günde sadece üç adet alabilmek çok sayıda kitap incelemek ve fotokopi çektiirmek için yaz ayları dışında Ankara'ya gelmesi mümkün olmayan ve başka şehirlerden birkaç günlüğüne gelen bizim gibi araştırmacılar adına hiç de hoş bir durum değil.

Revizyon dışında okuyucular bir seferde en fazla üç, günde en fazla altı; araştırmacılar bir seferde en fazla altı, günde en fazla on iki kitap isteyebiliyorlar. Revizyon dışında bu sayılar yeterlidir, yalnız revizyon zamanı için, ben inanıyorum ki, şartlar daha da iyileştirilebilir.

7. Yine revizyon döneminde Süreli Yayınlar Bölümü'nde eski harfli süreli yayınlar sayımdayken eski harfli süreli yayınları, yeni harfli süreli yayınlar sayımdayken de bunları incelemeniz mümkün değil. Bu çok doğal, ancak revizyon süresinin uzunluğu revizyondan haberi olmayıp da Ankara dışından gelmiş araştır-

macılar için sorun oluşturuyor. Söz gelişi Millî Kütüphane'nin web sitesinde revizyonla ilgili (revizyonun ne olduğu, revizyon döneminde kütüphanenin genel işleyişinin nasıl olduğu, şehir dışından gelecek araştırmacıların geliş zamanlarını revizyon döneminin başlangıç ve bitişine göre ayarlamalarının uygun olacağına dair) en ufak bir uyarı yok.

8. Millî Kütüphane'nin özel bir kuruluşa hazırlattığı "Cumhuriyet Dönemi Makaleler Bibliyografyası (1923-1999)" ve "Eski Harfli Türkçe Basma Eserler Bibliyografyası" CD'leri çok olumlu çalışmalar. Bu çalışmalara "Eski Harfli Yazma Eserler Bibliyografyası", "Eski ve Yeni Harfli Süreli Yayınlar Bibliyografyası" ve "Yeni Harfli Türkçe Eserler Bibliyografyası"nın da eklenmesi çok faydalı olur.

9. Millî Kütüphane'nin başka şehirlerdeki araştırmacılar için aradıkları makalelerin fotokopisini çektirerek gönderdiğini öğrendim. Bu hizmetin genişletilerek ve tabii ki web sitesinde de duyurularak devam ettirilmesi araştırmacılar adına son derece olumlu bir gelişme olacaktır.